

An aerial photograph of a rural landscape. The foreground shows a mix of green grassy fields and brownish, possibly rocky or eroded, terrain. A small stream or river flows through the middle ground, surrounded by trees and vegetation. The background is a dense forest of trees, with some open fields visible in the distance. The overall scene is a typical rural landscape with a mix of natural and agricultural elements.

EEN HALVE EEUW ONDERZOEK: ESSENTIËLE SMAAKMAKERS VOOR BELEID EN BEHEER

(EEN KORTE TERUGBLIK NAAR ANDERE TIJDEN...?)

*Draadgentiaan - Kleine biesvaren - Klimopklokje - Koprus
Kranskarwij - Malaxis - Priemkruid ...*

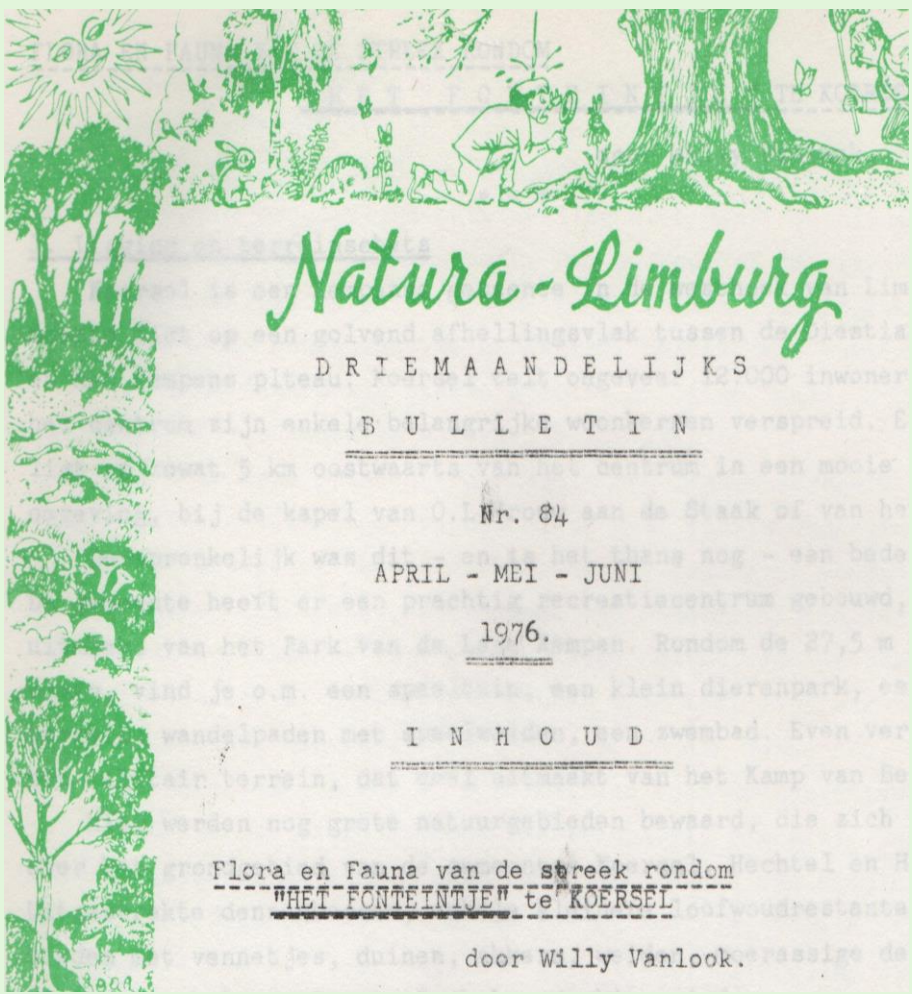
séparées par des taillis de Chêne. Vers Beeringen et aux approches de Genck, les marais et les étangs, formant une suite ininterrompue, prêtent à une sorte de poésie romantique et rêveuse qui a souvent attiré les paysagistes..... Mais malheur au voyageur étranger qui s'égarerait de nuit dans ces parages! malheur à lui s'il s'écartait, même en plein jour, des routes battues, s'il s'aventurerait sur ces « fanges », ces *veen*, dont la surface desséchée paraît rigide, mais dont le sol spongieux, pour peu qu'on y stationne, s'affaisse, se déchire, ouvrant des abîmes qui ne rendent jamais leur proie » (1).

In de omgeving van Beringen en Genk vormen de moerassen en vijvers een ononderbroken lint ...

Wee de buitenlandse reiziger die 's nachts in deze streken verdwaalt, zelfs op klaarlichte dag er de wegen volgt, als hij zich in deze modder, deze veenen, waagt, waarvan het gedroogde oppervlak stijf lijkt, maar waarvan de sponsachtige grond, zolang je daar staat, inzinkt, openbreekt en kuilen creëert die hun prooi nooit opgeven.

DE BIOLOGISCHE BETEKENIS VAN HET GEBIED LANGS DE KATERSE BEEK
TE SPIEKELSPADE. H.Vannerom en J.Van.Winkel 1971.

De vegetatiekundige betekenis van een bovenstrooms gedeelte van de
Katerse Beek gelegen tussen Hechtel en Koersel op het Kempisch
Plateau in België. Th.Reijnders;

Koersel, 11 januari 1976

Geacht raadslid,

Hierbij willen we het dan niet hebben over lucht-, water- of bodemverontreiniging - waar u waarschijnlijk toch weinig mee te maken hebt - maar wel over de bescherming van onze landschappen en natuurgebieden, waarover u zeker beleidsbeslissingen zult moeten nemen.

Mogen we hierbij dan even wijzen op de waarde van de natuur in het algemeen en vervolgens de waarde en de problematiek van het natuurgebied rondom "het Fonteintje" te Koersel belichten?

6-7 december '75

KOERSEL GAAT ZWARTE BEEK NORMALISEREN EN UITDIEPEN

Burgemeester Coomans verwelkomde iedereen tijdens de openbare zitting van de gemeenteraad. Na de voorlezing en goedkeuring van het verslag der vorige zitting, werd de dagorde aangevat.

Het definitief ontwerp tot normalisering van Oude en Zwarte Beek werd uiteengezet. Voor deze ruimingswerken, uitdiepen, verbreden en op bepaalde plaatsen rechte trekken van de bestaande loop werd een bedrag

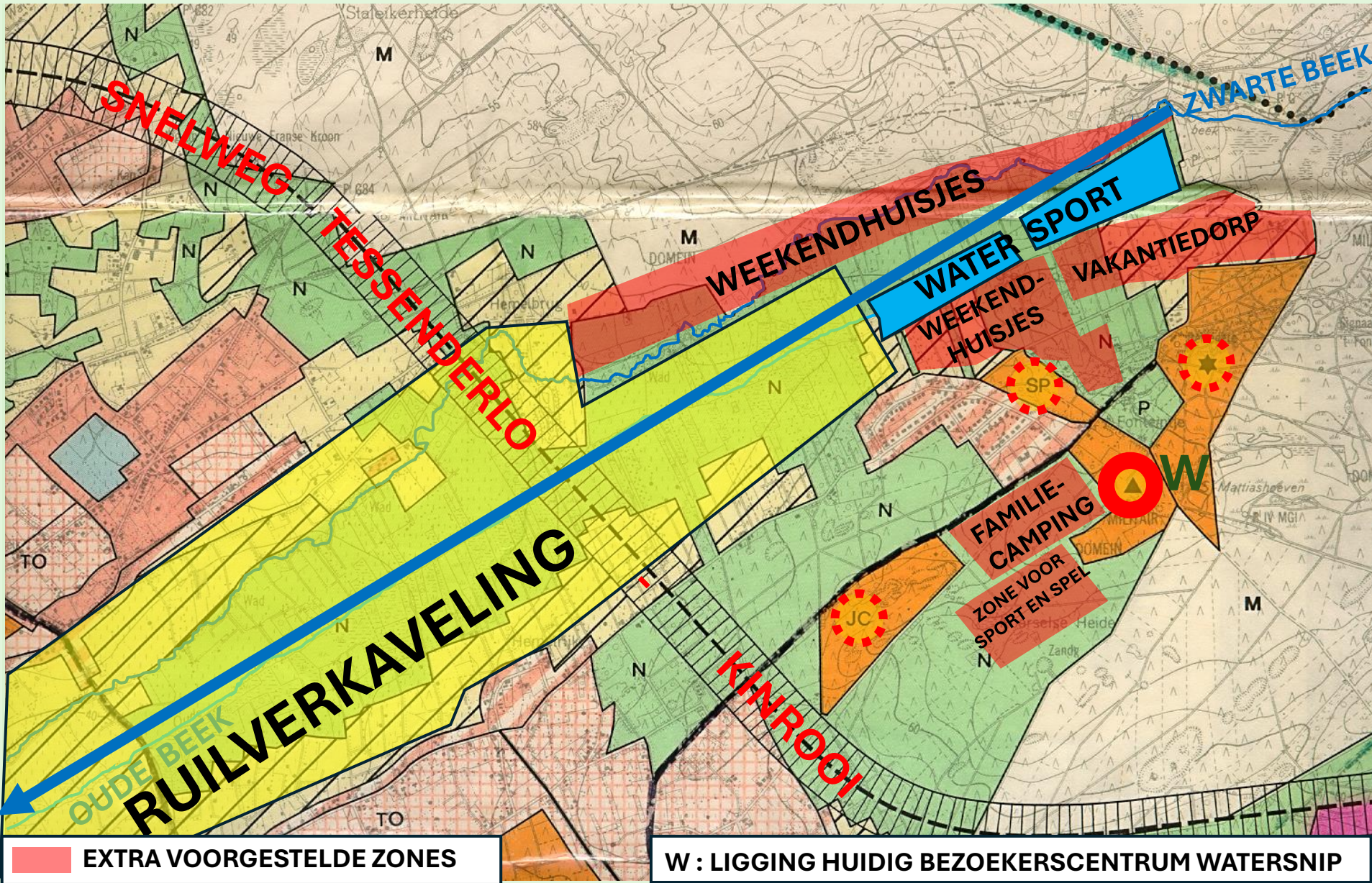
Onteigeningsplan Zwarte en Oude Beek te Koersel

bijgebouwd worden. De Oude Beek wordt daarentegen met 600 meter verlengd, terwijl tussen beide beken een waterverdeler gebouwd wordt. Voor het opmaken van het ontwerp werden alle bevoegde instanties geraadpleegd.

Vooraleer deze beslissing echter definitief van kracht wordt, zal nog gewacht worden op het advies van het bosbiologisch centrum.

OP ZOEK NAAR MEER INFORMATIE...

➔ **INSPRAAKPERIODE OVER ONTWERP-GEWESTPLAN (1976)**

ACTIE !

SENSIBILISERING + PETITIE VOOR BEHOUD WAARDEVOL GEBIED (5.000 X)

Vereniging zonder winst oogmerken

Zetel : Hazerikstraat 32

3560 Beringen

☎ 011 / 43 67 83

projekt : bescherming vallei

ZWARTE BEEK

1976

De Belgische natuur- en vogelreservaten v.z.w.

secretariaat:

Vautierstraat 31, 1040 BRUSSEL

tel. 02/648.37.46

P.r. 000-0083431-11

„KOERSEL KAPELLEKE“ MOET EEN OASE VAN SCHOONHEID EN RUST BLIJVEN!!

Geachte Heer Burgemeester,

Geachte Heren Schepenen,

Wij vragen U de omgeving van „het Kapelleke“ en de Vallei van de Zwarte Beek niet op te offeren voor het massa-toerisme. ALLE verdere uitbreiding van recreatiemogelijkheden, uitgezonderd milieuvriendelijke zoals wandelpaden, moet absoluut hier geweerd worden. Daarom vragen we U het enige volwaardige natuurgebied dat onze nieuwe fusiegemeente zal hebben, als zodanig te behouden en ten dienste te stellen van ieder die graag in een rustige, gezonde en heerlijke omgeving vertoeft. Anderen kunnen wel elders terecht!

Op initiatief van Natuurbeschermingsactie Limburg en de wijkraad Koersel Kapel.

Naam :

Adres :

Handtekening:

INVENTARISATIE EN EVALUATIE V.D. LANDSCHAPS-, FLORA- EN
FAUNAELEMENTEN IN DE VALLEI V.D. ZWARTE BEEK EN
OMGEVING (KOERSEL 'T FONTEINTJE)

DOOR

NYS R.

VAN LOOK W.

1976

RAPPORT INGEDIEND BIJ DE INSPRAAKMOGELIJKHEDEN V.D.
GEWESTPLANNEN TER VRIJWARING VAN BEPAALDE

TERREINEN ALS RESERVAAT (R)

Vier professoren stellen zich kompromisloos op achter bescherming van natuurgebied rond 't Fonteintje-Koersel

Prof. Dr. J. Hublé. — Lid Hoge Raad natuurbehoud: «Ik heb de gelegenheid gehad kennis te maken met het gebied en dus zelf kunnen ervaren dat het zonder de minste twijfel om een landschap gaat dat reeds lang een statuut van bescherming had verdiend»...

«Het lijkt mij ontoelaatbaar in een dergelijk terrein waar de fijne ekologische relaties tussen levende en fysische milieufactoren nog kwasi ongeschonden voortbestaan

Prof. Dr. P. VANDER VEKEN, leerstoel morfologie, systematiek en ekologie van de planten, rijksuniversiteit Gent: «Na studie van het rapport door R. Nijs en W. Van Look is het voor mij duidelijk dat het hier een zeer belangrijk gebied betreft, met zoveel typische flora- en fauna-elementen, dat niet zou mogen aangetast worden. De

konklusies en suggesties lijken mij gefundeerd en gematigd. Indien dergelijke verantwoorde voorstellen niet ernstig worden genomen door de overheid en zwaar doorwegen in de beleidsvoering, zou ik

L I S E C

LIMBURGS STUDIECENTRUM VOOR TOEGEPASTE ECOLOGIE

Onderzoeks- en controlelaboratorium
voor oppervlaktewateren.

Laboratorium voor de studie van het
biologisch milieu.

Tel. : 011 / 35.04.35

Tel. : 011 / 35.35.83

Adres : CENTRUM VOOR BOSBIOLOGISCH ONDERZOEK
BOKRIJK B-3600 GENK

Postrekening : 000-0936577-42
Bankrekening : 450-0395761-57

Onze ref. :

Uw ref. :

BOKRIJK, januari 1977

NATUURWETENSCHAPPELIJKE GEVOLGEN VAN DE GEPLANDE WERKEN AAN
DE ZWARTE BEEK EN OUDE BEEK.

L. BAEYENS

R. BERTEN

J. GABRIELS

L. NEF

LISEC: ZELFS VOOR LANDBOUW IS ONTWATERING VEEN SLECHT

De ontwatering van veengebieden heeft niet alleen een geleidelijke inkrimping van de massa als gevolg, maar geeft bovendien aanleiding tot inklinking van het veenpakket.

Het veen kan door de verlaging van het statisch waterpeil irreversibel uitdrogen en wordt hierdoor ongeschikt voor economische doeleinden.

Ook zal een normalisatie een onmiddellijke en tevens ook een blijvende daling van het grondwaterpeil en dus een snellere afstroming en uitputting van de waterreserve veroorzaken.

Door de verstoring en door de daling van het grondwater - vooral op lange termijn - zal het veen én voor de landbouw én ekologisch sterk in waarde verminderen.

OP ZOEK NAAR FINANCIERING VOOR HONDERDEN PERCELTJES

(PETERSCHAPPEN, SPONSORTOCHTEN, OPHALING OUD IJZER EN OUD PAPIER ...)

EERST AANGEKOCHT RESERVAATSPERCEEL

word peter per m²

DOOP H₂O

TE KOOP

TE KOOP

TE KOOP

IN HET NATUURRESERVAAT "DE VALLEI van de ZWARTE BEEK"

PRIJS : Slechts 20 F. / m²

VOOR AANKOOP VAN 5 m² ONTVANG JE EEN HEU'S CERTIFICAAT.
PER m² KRIJG JE EEN LOTJE OP ONZE BOEKEN/TOMBOLA
UITLOTING VAN EEN PRACHTIG NATUURBOEK 'PER 1.000 m².
JE BIJDRAGE KAN JE OVERMAKEN OP REKENING 458-0013841-52
"PETERSCHAP VALLEI VAN DE ZWARTE BEEK"

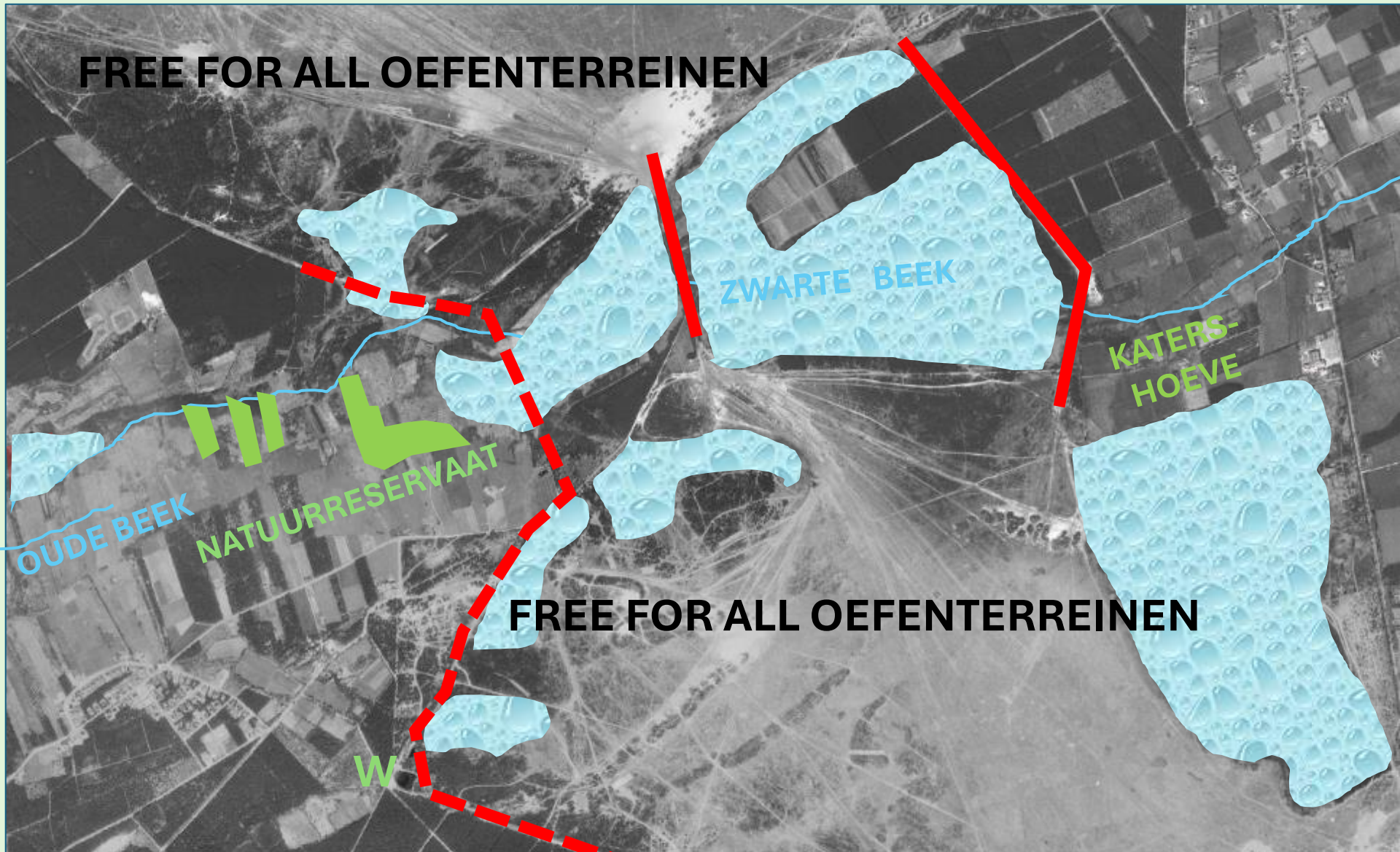
W A A G — J E — K A N S

L S T E U N — H E T — R E S E R V A A T

1975 - DANKZIJ DEFENSIE, GROOT, ZEER WAARDEVOL GEBIED...

MAAR NIEUWE PLANNEN IN KAMP BEVERLO

FREE FOR ALL OEFENTERREINEN

FREE FOR ALL OEFENTERREINEN

GEPLANDE ONTWATERING

BESTAANDE TANKPISTE

GEPLANDE TANKPISTE

NA OVERLEG - EERSTE STAP SAMENWERKING DEFENSIE - NP

➤ STOP AAN ONTWATERING EN STAPSGEWIJS AANDACHT VOOR HERSTEL

1978 - KATERS DELLE

1995 - MATHIASHOEVEN

1998 - VOORMALIGE VIJVERS

ONDANKS BESCHERMD STATUUT EN GEMAAKTE AFSPRAKEN !!!

1979 – NP START TEGENGAAN VERDROGING - OPSTUWEN SLOTEN

LUISTEREND OOR VOOR DE WETENSCHAPPER – DIVERSE OPTIES

Verzuring
!!??

Voor de
heischrale
vegetaties
...

???

Toch
aandacht
voor enkele
bijzondere
oude bomen

Denk je niet dat
we voor de
waterhuishouding
...

Maar deze
bijzondere
macrofauna
dan !!!

RAPPORT VAN DE NEDERLANDSE BEKENWERK GROEP (1982)

DE HYDROBIOLOGISCHE BETEKENIS VAN DE ZWARTE BEEK (BERINGEN,
BELGISCH-LIMBURG)

BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

- **ALS GEHEEL IS HET BEMONSTERDE TRAJECT BIJZONDER ONAANGETAST ... DIT KAN MEN SLECHTS HANDHAVEN INDIEN DE HYDROLOGIE, DE MORPHOLOGIE EN DE WATERKWALITEIT MINSTENS BLIJVEN ZOALS ZE ZIJN.**
- **DAARBIJ DIENT MEN BIJZONDERE AANDACHT TE BESTEDEN AAN EEN GOEDE BESCHERMING VAN HET BRONGEBIED.**

BRONGEBIED: ZEER WAARDEVOL OUD AGRARISCH LANDSCHAP

LAATSTE BROEDGEBIED
ORTOLAAN
SBZ-V 1979

**START INTENSIEVE
LANDBOUW 1987**

BELANGRIJK
FOERAGEERGEBIED
KORHOEN

K

SBZ-V 1979

MODERN AGRARISCH GEBRUIK
AFGRAVINGEN LANDDUINEN, NIVELLERINGEN, DRAINAGES ...

1987 ONDERZOEK I.N. LEIDT TOT KLACHT MBT NEGATIEVE IMPACT

VLAAMSE WATERZUIVERINGSMAATSCHAPPIJ
BONDGENOTENLAAN 140

3000 LEUVEN

c. ref. VG/TI/861 houthalen-helchteren 18 mei 1987

Betreft : weigering lozingsvergunning zwembadwater

Geachte Heer,

Ingevolge weigering door uw dienst voor het toekennen van lozingsvergunning voor het lozen van zwembadwater, wensen wij beroep aan te tekenen.

Motivatie

Het open grachtensysteem waarin een zeer beperkte hoeveelheid zwembadwater geloosd wordt, sluit niet aan op de Bolissenbeek maar wel op de Zwarte Beek.

Vooralsnog willen we nogmaals deze situatie aanklagen daar deze exploitatie een ernstige belasting van het natuurreserveaat De Vallei van de Zwarte Beek zal betekenen met een sterke verontreiniging tot gevolg. Dit is een onaanvaardbare toestand voor een internationaal erkend en belangrijk natuurgebied dat mede dank zij de steun van de EEG tot stand komt.

Weer 8,5 miljoen voor Vallei van Zwarte Beek

KOERSEL (Beringen) – De Europese Commissie heeft een subsidie van 200.000 ecu, ongeveer 8,5 miljoen, toegekend aan de Belgische Natuur- en Vogelreservaten voor de verdere uitbreiding van het natuurreserveaat in de Koerselse vallei van de Zwarte Beek, een reserveaat dat met de medewerking van de BNVR uitgebouwd en beheerd wordt door de Beringse milieugroep Bero.

Het is niet de eerste keer dat Bero voor haar werk aan de

Zwarte Beek financieel gesteund wordt. Eerder waren er al belangrijke giften van het Wereldnatuurfonds, Rotary Beringen en vorig jaar nog schonk ook de Nationale Loterij 10 miljoen. „We hadden gehoord dat EG weer geld voorzien had voor het natuurbehoud”, aldus Willy Vanlook, de konservator van de Vallei van de Zwarte Beek. „We hebben dan maar een aanvraag ingediend. Ik meen dat een zestal landen uiteindelijk iets gekregen hebben. Voor ons land werd het maximale bedrag toegekend aan de Vallei van de Zwarte Beek. Met die subsidies

wil de EG in de verschillende lidstaten in het wild levende vogelsoorten beschermen. Wat ons betreft gaat het vooral om de blauwborst, de korhoen, de watersnip, de klapekster en nog andere zeldzame vogelsoorten.”

Bero, in feite de BNVR dus, heeft nu al 100 hektare in eigendom, huurt ook nog een 100-tal hektaren en voert tevens nog beheerswerken uit op het militair domein van Leopoldsburg. Het bekomen bedrag zal, zoals voorgeschreven, integraal besteed worden aan de verdere uitbouw van het reserveaat. (EMB)

GEEN VRIJBLIJVENDE STEUN VAN EUROPA

De begunstigde moet zorgen voor de adequate uitvoering van het project en bovendien de volgende verplichtingen nakomen:

- te zorgen voor een adequaat beheer dat het behoud van het gebied op lange termijn waarborgt;
- niets te doen, wat het project, met name het streven naar de behoud van de betrokken biotopen en van de daarin voorkomende soorten, doorkruist, en voor zover redelijkerwijze van hem kan worden verlangd, ervoor te zorgen dat derden dit eveneens nalaten;
- en er zoveel mogelijk toe bij te dragen dat de betrokken biotopen wettelijk als natuurreservaat worden aangewezen, en dat in de praktijk dienovereenkomstig wordt gehandeld;

1986: B.T.K. VAN NP – JOËL BURNY: ONDERZOEK LANDGEBRUIK

**Het landgebruik in en rond de vallei
van de Zwarte Beek te Koersel
(Limburgse Kempen)
in het begin van de twintigste eeuw**

J. BURNY

OVERDRUK UIT HET OUDE LAND VAN LOON

JG. 41, 1988

... LEIDT TOT EEN INDRUKWEKKEND STANDAARDWERK

999 LI

THUISKRANT LN 16/12/99

Joël Burny bundelde 200 gesprekken tot indrukwekkend boek

Kempense boeren getuigen over verleden

•BERINGEN

Tweehonderd gesprekken, dat is de basis van een boek dat Joël Burny schreef over de...

doelstelling is bodem voedselarm houden. Vij voorkomen dat de heide dichtgroeit door het van voeding 70 blijft

Bijdrage tot de historische ecologie van de Limburgse Kempen (1910-1950) Tweehonderd gesprekken samengevat

Joël Burny

Joël Burny begon aan zijn boek in 1985. Hij schonk vooral aandacht aan de manier waarop boeren in het begin van deze eeuw met het land omgingen. Foto Bob Moors

Bijdrage tot de historische ecologie van de Limburgse Kempen (1910-1950)

Tweehonderd gesprekken samengevat

Joël Burny

1999 REEK'S XLII aflevering 1

publicatie van het

BvL 26 augustus 1986

“Veenlaag Zwarte beek een museum van achtduizend jaar geschiedenis”.

“Deze veenlaag mag je uniek noemen in Vlaanderen. Ze is gemiddeld twee tot drie meter dik, maar zoals je gezien hebt ga je wel eens tot zes meter,” ging hij verder. En nog: “Dit veen is een waar museum van alles wat er ooit in de natuur gebeurd is. Je vindt er de veranderingen van klimaat in terug, dekschilden van kevers, restanten van riet en bomen, gesteenten als zand, klei, vivianiet en uiteraard ook pollen en graankorrels.”

L. Allemeersch

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek - Kliniekstraat 25 - 1070 Brussel - T: +32 (0)2 525 02 00 - F: +32 (0)2 525 03 00 - info@inbo.be - www.inbo.be

**Archeologische en
paleo-ecologische evaluatie van
de vallei van de Zwarte Beek**

Beringen (provincie Limburg)

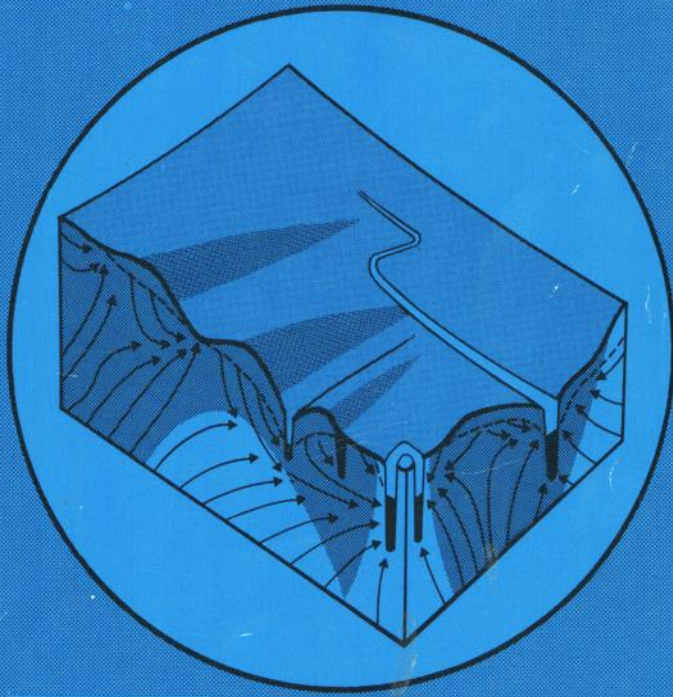
Luc Allemeersch

INBO.R.2010.56

VRAAG VOOR ONDERZOEK VAN U. GRONINGEN, WAGENINGEN, UTRECHT, GENT, ANTWERPEN, BRUSSEL ... EENTJE UITGELICHT

HYDRO- OECOLOGIE VAN DE
ZWARTE BEEK VALLEI (BELGIE)

LAAGLAND BEKENPROJEKT

INSTITUUT VOOR NATUURBEHOUD HASSELT
LANDBOUWUNIVERSITEIT WAGENINGEN
RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

NO.21-1990

C. Aggenbach

U. Vegter

S. Kolkman

D. Bokeloh

A. Grootjans

D. van der Hoek

H. Evers

N. de Vries

A. Jansen

R. van Diggelen...

G. de Blust

A. Verlinden

De Oude Beek: sleutelfactor in het systeem

tot de Oude Beek onontkoombaar. In eerste instantie dient daarbij de meest afdoende maatregel voor de lange termijn worden overwogen; het dempen van de Oude Beek. Dit zal ongetwijfeld grote consequenties hebben, die op basis

AANBEVELINGEN VOOR HET BEHEER

worden. In de nabije toekomst zal de verdrogings schade echter weggewerkt moeten worden, bijvoorbeeld door plaggen, of wintermaaien, waardoor een

EERSTE STAP - DROOGTESCHADE BEPERKEN VIA OUDE BEEK...
MAAR EFFECT SLECHTS OVER BEPERKTE AFSTAND EN VAN KORTE DUUR

BLIJVENDE DISCUSSIES → STAD VRAAGT ADVIES AAN I.N.

3500 HASSELT
Kiewildreef 3

Te1. 011/21 01 10

Fax. 011/24 22 62

Administratie
voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu

INSTITUUT VOOR NATUURBEHOUD

Verhoging van het waterpeil in de Oude Beek te Koersel.
Advies aan de stad Beringen.

18 november 1990 Dr.W.Huybrechts

Rapport A90/79.

Men kan concluderen dat

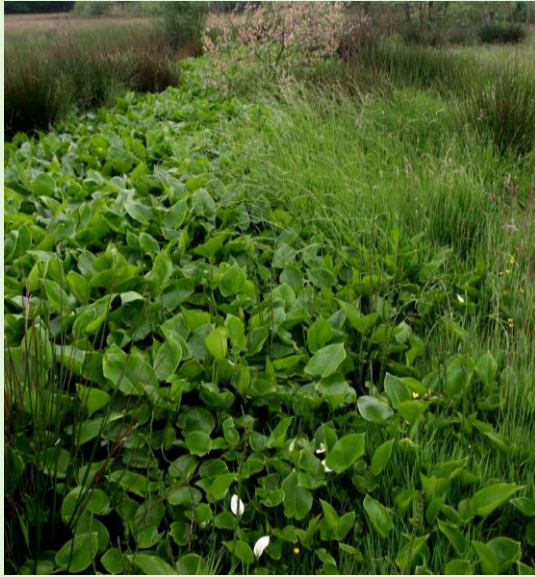
1) op korte of middenlange termijn in de huidige omstandigheden geen natuurlijk herstel moet worden verwacht van de peilen in de onmiddellijke omgeving van de Oude Beek;

4) de enige oplossing voor een optrekken van het waterpeil in de Oude Beek is een verhoging van de beekbodem, met andere woorden een gecontroleerde toevoeging van sedimenten.

1991- NAAR DUURZAME OPLOSSING = VERONDIEPING OUDE BEEK

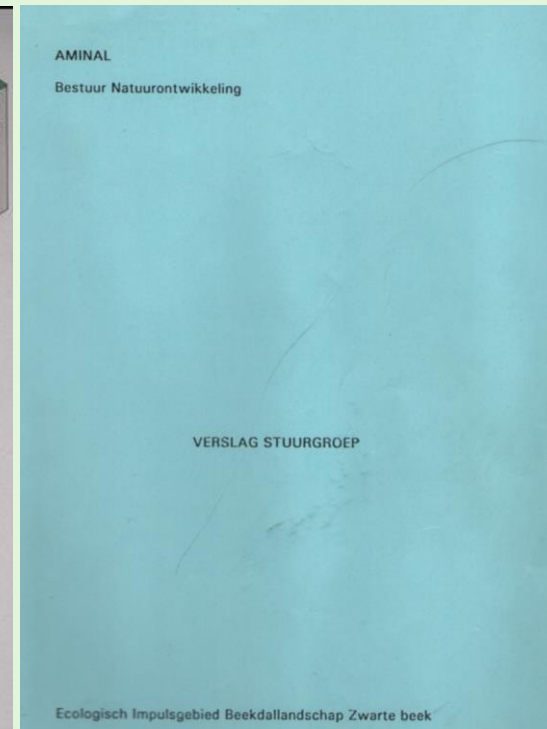
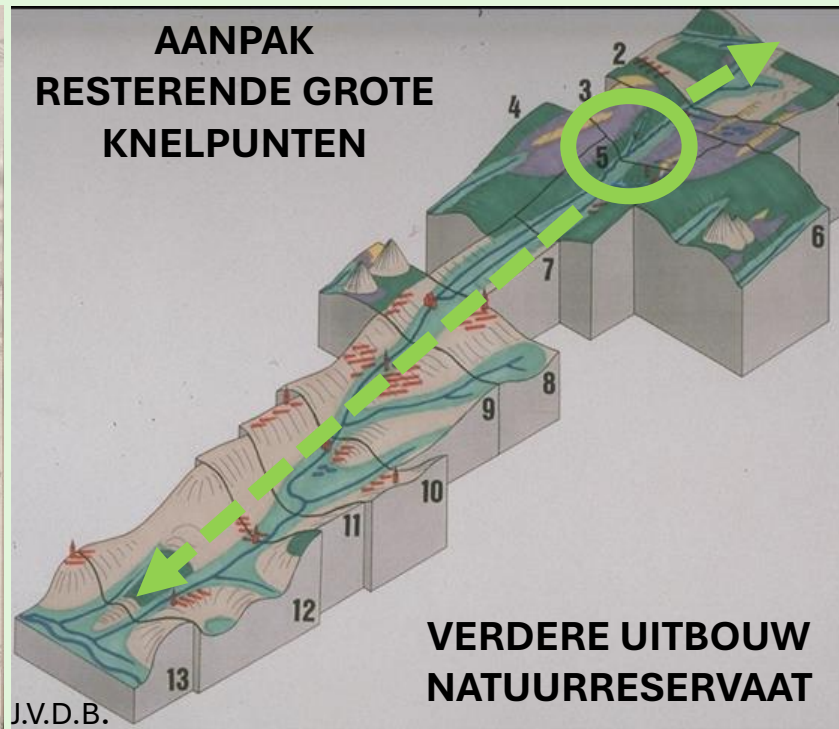
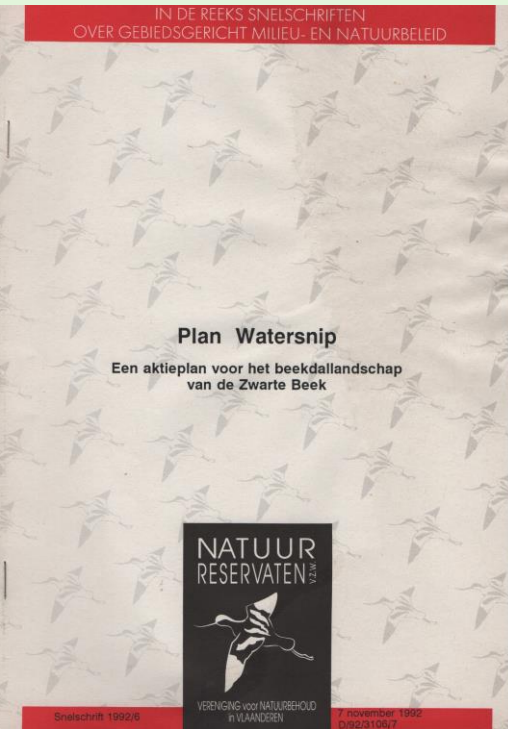

RESULTAAT ? – INTERNATIONALE VERWONDERING !!!

1992 – NP: VISIE VOOR BEEKDALLANDSCHAP (met steun provincie)

+ VL. OV. VOOR ECOLOGISCH IMPULSGEBIED ZWARTE BEEK

- **WAAR MOGELIJK VERBETEREN/HERSTELLEN VAN DE WATERHUISHOUDING**
- **IN RANDZONES VERWEVING MET (MILIEUVRIENDELIJKE) LANDBOUW**
- **BEPERKEN VAN RECREATIEF GEBRUIK IN KWETSBARE GEBIEDEN**
- **BIJKOMENDE INSTANDHOUDINGSMAATREGELEN OP M.D.**

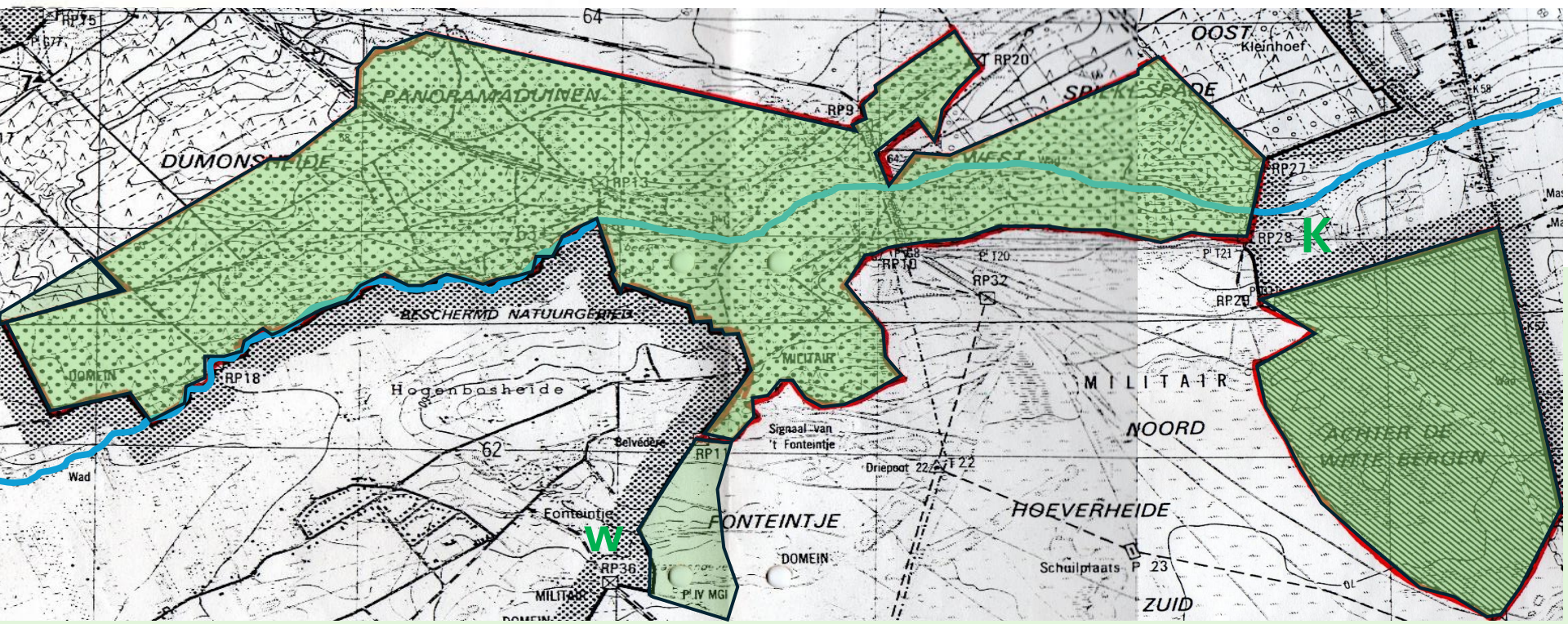

➤ MEERDERE KLEINE CONCESSIONS VAN NP SAMENGEVOEGD EN UITGEBREID IN VALLEI EN WAARDEVOLSTE INFILTRATIEZONES

KRIJGSMACHT
DIENST VAN DE GENERALE STAF
REGIONALE DIENST WERKEN
4° DIRECTIE
Koningin Louisa-Marialaan 3
3970 LEOPOLDSBURG

LEOPOLDSBURG, de 09 Aug 88

14759

➤ KAMP NATUURONTWIKKELINGSPLAN

Project KNOP

Kamp Natuur ontwikkelingsplan

Algemene Inventaris

1994

KNOP

Doel : maximaal vrijwaren, herstellen en verder ontwikkelen van actuele natuurgebieden

⊙ **Faze 1 :**

- Inventaris van biologisch waardevolle delen
- Overzicht knelpunten en specifieke doelstellingen per deelgebied
  - actieprogramma :
    - Natuurontwikkelingsinitiatieven
    - Juridisch advies i.v.m. inrichting / beheer
    - Sensibilisatie

⊙ **Faze 2 : Konkreet uitvoeringsplan**

- beschrijving
- organisatie
- timing

⊙ **Faze 3 : Uitvoering “te velde”**

EVALUATIE VOGELRICHTLIJNGEBIEDEN (Limburg)

Lisec - Filip De Ridder & Jan Gabriëls (1993)

INLEIDING

In 1979 werd door de Europese Gemeenschap de richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand uitgevaardigd. Deze richtlijn heeft tot doel de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten te bevorderen.

...

In uitvoering van deze richtlijn werden in Vlaanderen 23 speciale beschermingszones aangeduid, waarvan negen in de provincie Limburg.

EVOLUTIE SOORTEN BIJL. 1

Hechtel-Eksel/Peer	8	6	- 2
Meeuwen-Gruitrode	11	6	- 5
Bokrijk en omgeving	5	5	-
Demervallei	8	3	- 5
De Maten	4	5	+ 1
Noord-Limburg	12	10	- 2
Mechelse heide	7	4	- 3
M.D. + Vallei Zwarte beek	13	7	- 6
Vijvercomplex	9	6	- 3

1994 - EVALUATIE VAN DE BESCHIKKING VAN NP DOOR DE E.C.

GRAUWE KIEKENDIEF – KWARTELKONING
ORTOLAAN - KORHOEN – DUINPIEPER ?

GRAUWE KLAUWIER !

ONDERZOEK NAAR DE OORZAKEN LEIDDE TOT

1040 Brussel

Belgardstraat 62 - Tel. 233 21 11

Fax. 231.10.75

Permanente Vertegenwoordiging van België
bij de Europese Gemeenschappen

Nr

P11/91/550/61.944

De Heer Ph. de SCHOUTHEETE de Tervarent,
Permanent Vertegenwoordiger van België
bij de Europese Unie

08-07-1997

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 29-09-1998

C(1998) 2315 final

WISSTAP : Toepassing vogelrichtlijn (79/409/EEG)
en habitatrichtlijn (92/43/EEG) in
zone 'Zwarte Beek'.

Ik heb de eer U de ingebrekestelling
XI/5053 dd. 03/07/97 te laten geworden.

MET REDENEN OMKLEED ADVIES

gericht tot het Koninkrijk België,
uit hoofde van artikel 169 EG-Verdrag,
wegens niet-nakoming van zijn verplichtingen krachtens Richtlijn 79/409/EEG
van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand,
als gewijzigd bij Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992
inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna

MET DE BELANGRIJKSTE CONFLICTSITUATIES (tot dan)

Deze achteruitgang is naar alle waarschijnlijkheid te wijten aan de storingen die worden veroorzaakt door de blauwbessenkweek en de al te grote drukte op het terrein die met name het gevolg is van de verschillende recreatieve activiteiten die er plaatsvinden, zoals beschreven in het gedeelte dat op de feiten betrekking heeft.

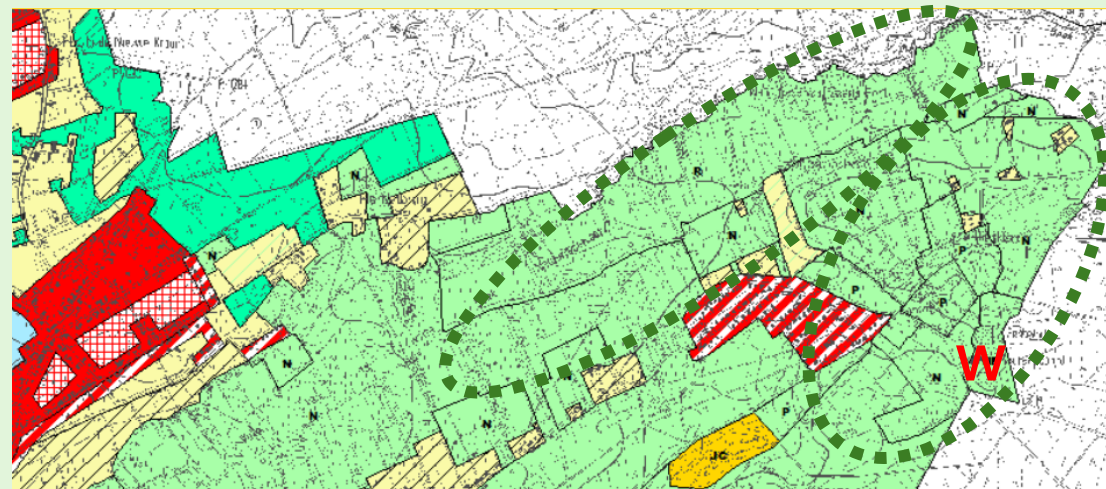
Opgemerkt zij eveneens dat het niet voldoende is dat een lidstaat maatregelen neemt; hij moet deze ook handhaven. Met andere woorden, als een activiteit rechtens

Het is van belang dat het positieve effect van de financiële steun die de Gemeenschap verleent ter waarborging van de instandhouding van de soorten en habitats in de speciale beschermingszone Militair domein en vallei van de Zwarte Beek, niet teniet wordt gedaan of verminderd door storende en schadelijke factoren die zich voordoen zonder dat de bevoegde autoriteiten daar passende maatregelen tegen zouden hebben genomen.

PLAN VAN AANPAK MINISTERS KELCHTERMANS, DUA + PEETERS

= VLAAMSE OVERHEID, PROVINCIE + GEMEENTEN ZOEKEN SAMEN NAAR OPLOSSINGEN OM MOGELIJKE VEROORDELING TE VOORKOMEN

- EXTRA FINANCIERING VOOR AANKOOP EN BEHEER
- GEWESTPLANWIJZIGINGEN (2000)

- BEPERKING, STURING EN ZONERING VAN RECREATIE (BC DE WATERSNIP)
- BEPERKING NEGATIEVE IMPACT LANDBOUW EN BLAUWBESSENPLANTAGES
- INSTELLING **NATUURINRICHTINGSPROJECT (2001)**
- BIJKOMENDE INITIATIEVEN OP MILITAIR DOMEIN – **PROTOCOL ANB (1999)**

2000 - OPSTART INITIATIEVEN ANB OP MILITAIR DOMEIN

STURING EN ZONERING VAN HET MILITAIR GEBRUIK EN VAN DE RECREATIE IN KAMP BEVERLO

PROJECT

Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek · Klokstraat 25 · 1070 Brussel · T: +32 (0)2 558 18 11 · F: +32 (0)2 558 18 05 · info@inbo.be · www.inbo.be

Heide in de vuurlinie - Ecologische gebiedsvisie voor de Natura2000-gebieden van Kamp Beverlo, het Schietterrein van Helchteren en hun omgeving

Geert Sterckx, Geert De Blust

INBO.R.2008.25

2003: EN OPNIEUW EN OPNIEUW
WATERING: 'VOOR ONS GELDT SLECHTS 1 WET'

SBZ-H ZWARTE BEEK: PRORITAIR GEBIED VOOR BEEKPRIK

Punt	Waterloop	Kaart	Kaartblad	Bruylants et al. (1989)		Seeuws et al. (1996)	
				gevangen exemplaren	aantalsschatting (ind./100m)	gevangen exemplaren	aantalsschatting (ind./100m)
1	Zwarte Beek	1, 2	25/3-4	181	>100	170	>100
2	Bezoensbeek	3	26/5-6	50	>100	113	>100
3	Zutendaalbeek	3	34/1-2	5	2-9	3	2-9
4	Munsterbeek	3	34/1-2			23	10-99
5	Zijpbeek	4	26/5-6			36	10-99
6	Itterbeek	5	18/5-6	11	10-99	1	1
7	Itterbeek	5	18/5-6	21	10-99	18	10-99
8	Itterbeek	6	18/7-8	1	1	1	1
9	Asbeek	7	34/1-2			5	2-9
10	Bullenbeek	8	18/5-6	59	>100	3	2-9
11	Abeek	8, 9	18/5-6	7	10-99	2	2-9
12	Abeek	9	18/5-6	58	>100	11	10-99
13	Abeek	9	18/5-6			3	2-9
14	Abeek	9	18/5-6			3	2-9
15	Oude Beek	10	10/5-6	7	2-9	3	2-9
16	Voer	11	34/7-8			4	2-9
17	Laambeek	12	25/3-4				2-9
18	Grote Nete	13, 14, 15	17/5-6			1	1
19	Grote Nete	13, 16	17/5-6			13	10-99
20	Asbeek	13, 16	17/5-6	1	1	1	1
21	Grote Nete	13, 16	17/5-6		10-99	7	2-9
22	Grote Nete	13, 16, 17	17/5-6		10-99	6	2-9
23	Grote Nete	13, 17	17/5-6				2-9
24	Balense Gracht	13, 17	17/5-6	18	10-99	40	10-99
25	Balense Gracht	13, 17	17/5-6				10-99
26	Desselse Nete	18	17/1-2		10-99	7	2-9
27	Desselse Nete	18	17/1-2		10-99		2-9
28	Steenputbeek	19	39/1-2	71	>100	154	>100
29	Verrebeek	20	30/5-6	32	10-99	11	>100
30	Dorenbosbeek	20	30/5-6	2	2-9	1	1

ZOWEL HET LEEFGEBIED ALS DE BEEKPRIKKEN ZELF OP DE OEVER

ZEER OMVANGRIJK JURIDISCH DOSSIER A.N.B. + NATUURPUNT VEROORDELING VAN WATERING (CORRECTIONEEL + BEROEP)

ARREST

Het Hof van Beroep zetelende te Antwerpen
12de kamer
recht doende in Correctionele Zaken,
verleent het volgende arrest:

Inzake van het Openbaar Ministerie

NATUURPUNT BEHEER V.Z.W.,

met maatschappelijke zetel te Kardinaal
Mercierplein 1, 2800 Mechelen;

burgerlijke partij

De publiekrechtelijke rechtspersoon WATERING "HET
SCHULENSBROEK"

3560 Lummen-Linkhout, Kerkevennestraat, 39

5. Niet betwist is dat De Watering wettelijk
bevoegd is om de onderhoudswerken aan de
waterwegen in de betreffende gebieden uit te
voeren.

Dit betekent echter niet dat deze werken op eender
welke manier mogen of kunnen worden uitgevoerd

12. Alle aan tweede beklaagde ten laste gelegde
feiten (behalve deze voorzien onder A.I) zijn
derhalve bewezen.

13. De feiten voorzien onder de tenlasteleggingen
A.II, III, IV en V, B.I, II, III en IV, C.I, II en
III en D.I en II zijn de opeenvolgende en

voortgezette uitvoering van een zelfde misdadig
opzet, zodat er slechts een straf dient te worden
uitgesproken, nl. de zwaarste.

VMM – DEMERBEKKENCOMITÉ - SPEERPUNTGEBIED

De stand van zaken van de acties met impact op de ecologische toestand werd overlopen:

Brongebied Zwarte Beek

- **MAP meetpunt** stond droog in zomermaanden 2020. Wel nog overschrijdingen in winter 2019-2020. **Nauwgezet op te volgen.**
- Diverse actoren zijn vragende partij om op een volgend overleg een overzicht te krijgen van wat er lopende is. **Te agenderen** op overleg 2021.

Zwarte Beek tussen N715 (Hechtel) en Beringen centrum

- Lopende en geplande **rioleringsprojecten**:
  - Kraaistraat te Beringen is uitgevoerd
  - Nieuwendijk Beringen is uitgevoerd; enkel PS nog in 2020 aan te pakken.

AANSLEPEND KNELPUNTDOSSIER IN BRONGEBIED

HOUTHALEN-HELCHTEREN 08/07/2014 --00u00 ¶

PROVINCIE SCHORST VERGUNNING VAN MESTVERWERKEND BEDRIJF

LAVRIJSEN - Zware vervuiling nabij Molenheide ¶

"In het verzoek van de VMM wordt inderdaad aangetoond dat de huidige installatie onaanvaardbare hoge effecten op het leefmilieu uitoefent", zegt gedeputeerde voor Leefmilieu Ludwig Vandenhove (sp.a). "Bovendien heeft het bedrijf de productie onvoldoende onder controle. Tot slot is de capaciteit van de gebouwde installatie voor de helft niet vergund."

NA MEER DAN 30 JAAR JURIDISCHE STRIJD (WINNAARS OF... ?)

H.-HELCHTEREN

Landbouwer moet 210.000 euro betalen voor milieuvervuiling

Landbouwbedrijven L., S en landbouwer P.L. uit Helchteren zijn veroordeeld tot het betalen van 210.000 euro boete voor diverse milieu-inbreuken.

In 2013 maakte de 56-jarige Nederlander zich onder meer schuldig aan overbemesting van diverse percelen rond zijn bedrijf langs de Peersedijk.

Onderzoekers kwamen de man op het spoor nadat ze vaststelden dat de waterkwaliteit van de nabijgelegen Zwarte Beek achteruitging. Ook de stroombek-

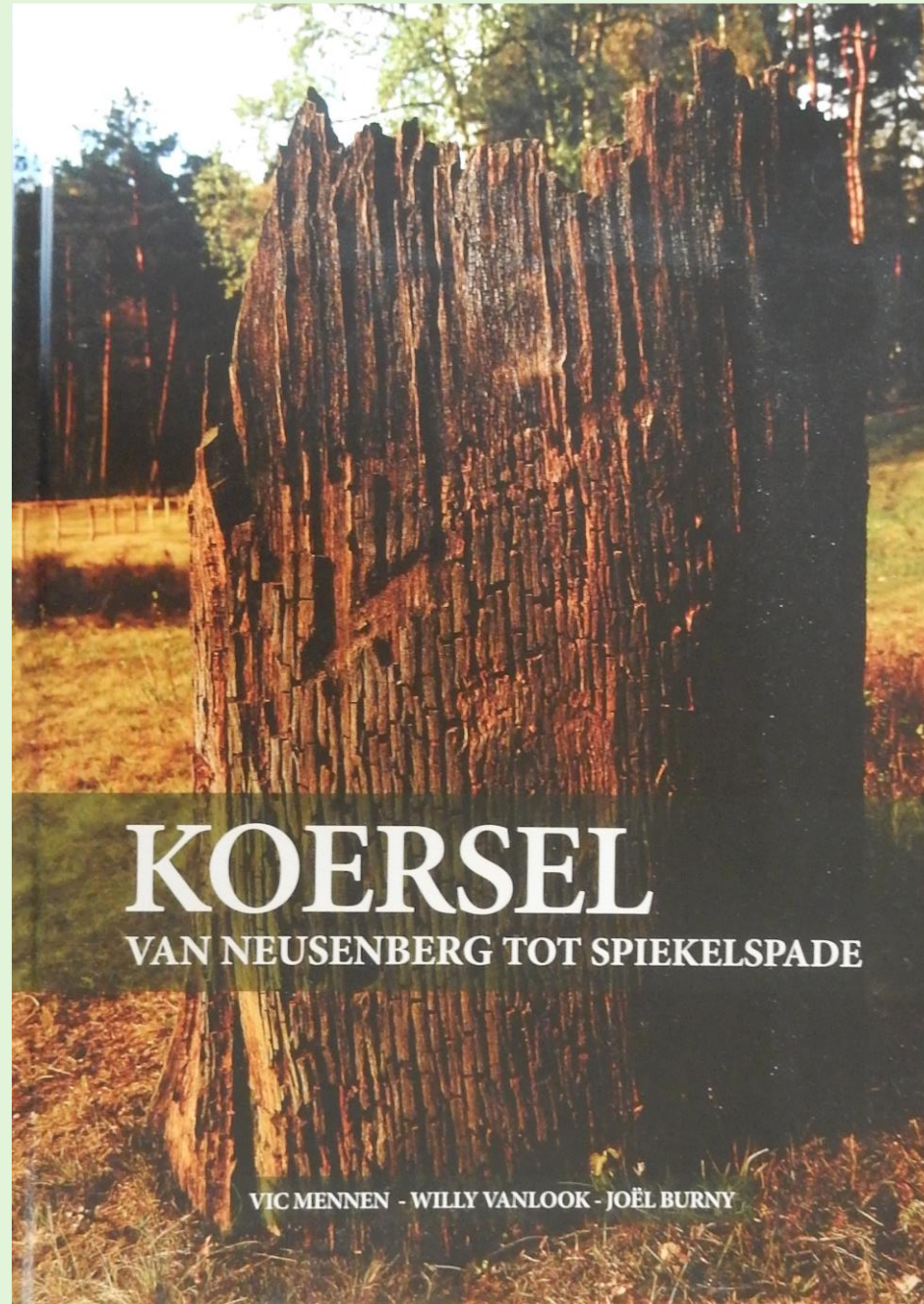
- **HOGES KOSTEN VOOR LANDBOUWER (AANKOOP EN INRICHTING GEBIED, JURIDISCHE KOSTEN, HOGES BOETES, ...)**
- **HOGES KOSTEN VOOR NATUURPUNT (GERECHTSKOSTEN, HERSTEL VAN SCHADE AAN OMRINGEND NATUURGEBIED...)**
- **ONTZETTEND HOGES KOSTEN VOOR VLAAMSE OVERHEID**
  - **VOORTDUREND OPVOLGING MILIEUTOESTAND**
  - **OPVOLGING MEERDERE JURIDISCHE DOSSIERS**
  - **ZEER HOGES AANKOOPKOSTEN**
  - **ZEER HOGES KOSTEN VOOR NATUURHERSTEL (?)**

2008 - (2013) - WAT NEMEN WE MEE UIT OUDE BRONNEN ?

OUDE TOPONIEMEN EN CITATEN GEVEN HISTORISCHE CONTEXT

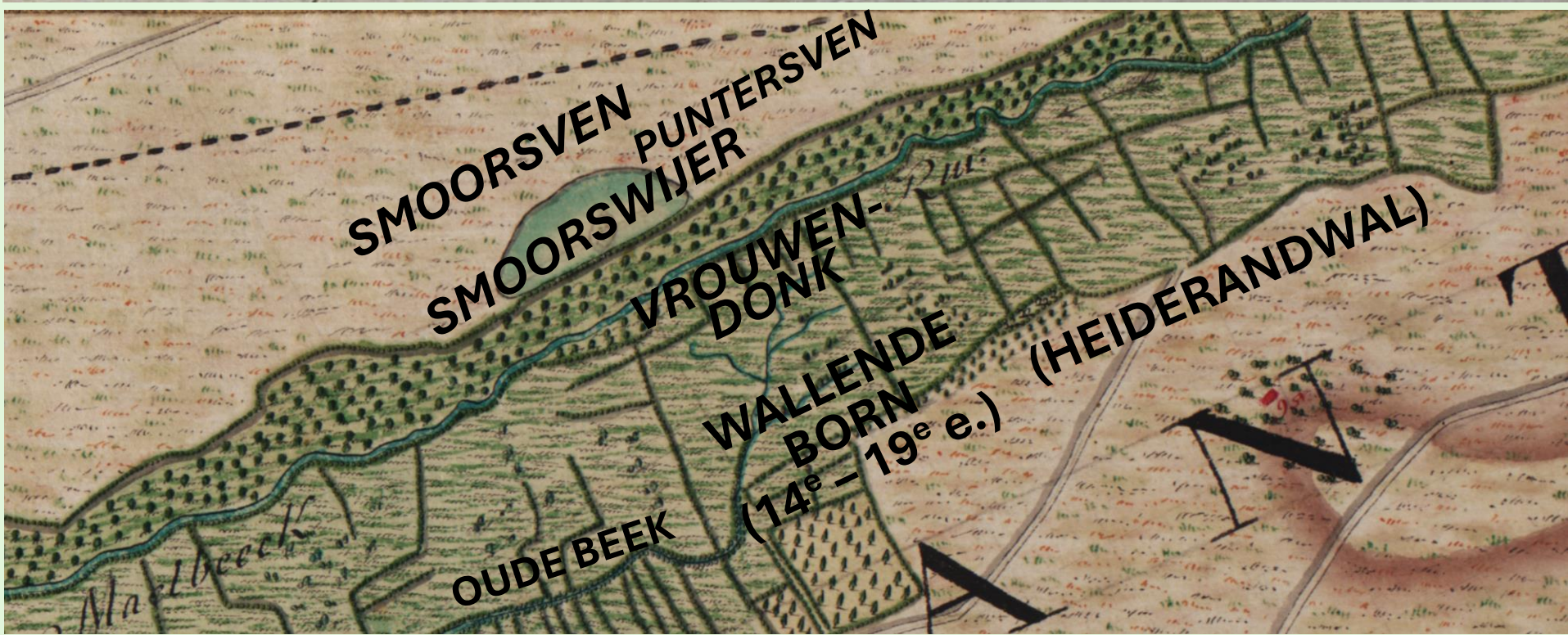
KOERSEL

VAN NEUSENBERG TOT SPIEKELSPADE

VIC MENNEN - WILLY VANLOOK - JOËL BURNY

EN LEGGEN DEZE BRONNEN OOK NIEUWE INZICHTEN BLOOT?

Jan Boerman's van hetzeden bay enen vone yfgen
punter's vone y vone of Soude y gadent
punter by bay marfens die die vandergeley
Dae beyen degen velen y yfgen yde de
Ballendy vone = OPWELLENDEN BRON

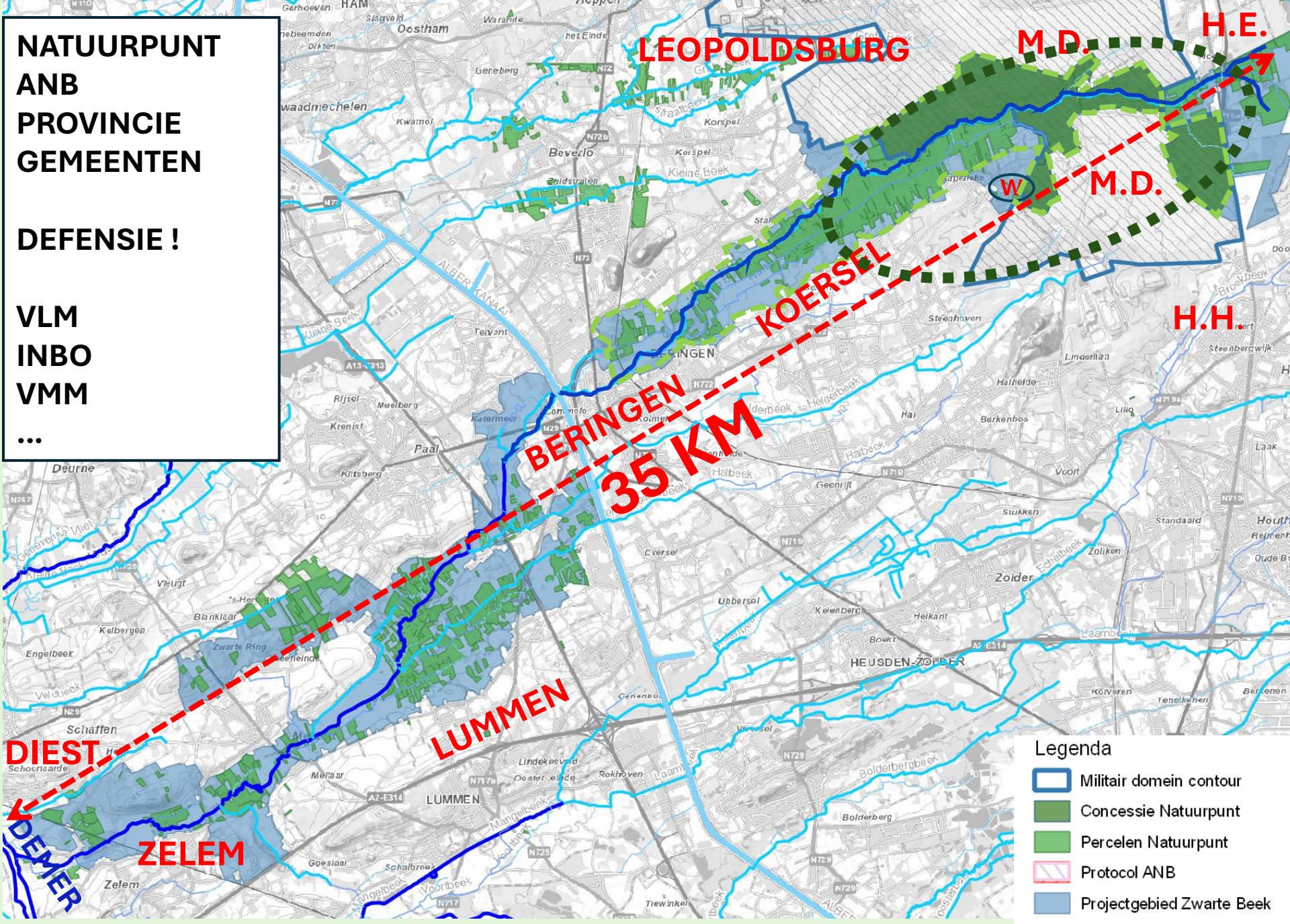
BEEKDALLANDSCHAP ZWARTE BEEK – BIJZONDERE REALISATIES

NATUURPUNT
ANB
PROVINCIE
GEMEENTEN

DEFENSIE !

VLM
INBO
VMM

...

Legenda

- Militair domein contour
- Concessie Natuurpunt
- Percelen Natuurpunt
- Protocol ANB
- Projectgebied Zwarte Beek

ANDERE AANPAK t.g.v. SCHAALVERGROTING + NIEUWE INZICHTEN

GOED BEZIG ?

De Zwarte Beek: kansen voor natuur

FOCUS

De Zwarte Beek: kansen voor natuur?

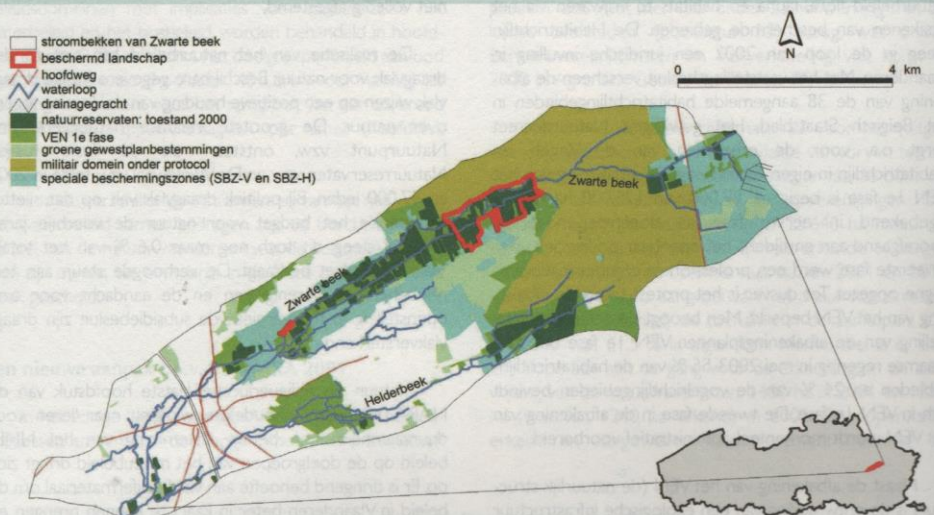
Geert Sterckx - Anik Schneiders - Wim Mertens - Instituut voor Natuurbehoud

Het Natuurrapport geeft een systematische beschrijving van de toestand van soorten en biotopen, van verstoringen en van mogelijkheden voor bescherming en herstel op nationaal en internationaal vlak. De instrumentaria die worden ingezet voor natuur-, bos- en waterbeleid vertonen heel wat onderlinge raakvlakken. Wat de combinatie van kennis, beleidsintenties en planningsinstrumenten samen opleveren, blijft echter de vraag. We trachten dit te toetsen met een concreet voorbeeld.

Voor dit Natuurrapport is dat de vallei van de Zwarte Beek tot Beringen. Het gebied heeft een zeer hoge natuurwaarde en talrijke beschermingsstatuten die elkaar overlappen. Bovendien is er een ecosysteemvisie uitgewerkt en een natuurinrichtingsproject gestart. Tot slot is de vallei van de Zwarte Beek geselecteerd als pilootproject voor de uitwerking van natuurrichtplannen.

1 Beschermingsstatuten

Figuur A toont de verschillende beschermingsstatuten in het stroomgebied van de Zwarte Beek van de bron tot Beringen: habitatrictlijn- en vogelrichtlijngebied, groene gewestplanbestemmingen of agrarisch gebied met ecologische waarde, het voorontwerp van VEN 1e fase, natuurreserveaat en beschermd landschap. Door deze beschermingsstatuten behoort de Zwarte Beek - althans stroomopwaarts Beringen - tot één van de best beschermde laaglandbeken in Vlaanderen. Alleen de woonkernen van Koersel en Stal op de hogere gronden langs de beekvallei vallen onder geen enkel beschermingsstatuut. Een deel van het militair domein ressorteert onder het protocol tussen de Vlaamse Overheid en Defensie over het beheer van militaire domeinen. Dit protocol biedt geen juridische bescherming maar is een overeenkomst om de natuurwaarden in stand te houden en te ontwikkelen. Dit bekkens is dan ook een voorbeeld van hoe natuur- en waterbeleid samen de natuurwaarden kunnen beschermen en herstellen.

2003

NATUURRAPPORT INBO

FOCUS ZWARTE BEEK

KANSEN VOOR NATUUR ?

2024

FUNDAMENTEN VOOR DE

TOEKOMST ?

- ✓ **PRIORITEITEN ?**
- ✓ **SAMENWERKING ?**
- ✓ **MIDDELEN !**

Met dank voor de foto's

- p. 14 onder – ROBERT BERNAERTS
  - p. 16 – RAYMOND STULENS
  - p. 44 – MARCEL VAN WAEREBEKE
  - p. 51 onder – KAART VAN FERRARIS – GEOPUNT, met overdruk toponiemen door auteur
  - p. 52 – KAART GEOPUNT, met overdruk gegevens door auteur
  - p. 55 – INBO 2003
-
- **Luchtfoto** p. 1 – Regionaal Landschap Lage Kempen, 2010